

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА
НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРИЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА
МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ПРАГМАТИЗМ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ:
МАТЕРІАЛИ ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 травня 2021 р., ТДАТУ

м. Мелітополь

УДК 378.124

ББК 60.655

Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали III науково-практичної конференції. - Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь. – 2021. – 155 с.

У матеріалах конференції висвітлено позиції студентів, магістрів, викладачів та стейкхолдерів щодо теоретичних, методичних та практичних аспектів підготовки підприємців, які суттєво покращують якість освіти майбутніх фахівців, а також актуальні проблеми підприємництва в Україні.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Педченко Г.П.

© Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової
діяльності, 2021

© Таврійський державний
агротехнологічний
університет імені Дмитра
Моторного, 2021

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ Педченко Г.П., Педченко Е.П.	6
ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ВІДТВОРЕННЯ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М.	12
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА Зеваченкова О.Е., Драгнев О.О.	19
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ Намлієва Н.В.	24
ОЦІНКА РИЗИКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ Андреев Є.А., Андреева Л.О.	27
ОЦІНКА РІВНЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ Мараховський М.А., Хаїров Ш.Р., Болтянська Л.О.	31
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ Мальчев Б.Р., Педченко Г.П.	38
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ Завадських Г.М.	43
ОРГАНІЗАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОЇ ФОРМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА Андреева Л.О., Краснов Д.О.	48
МІЖНАРОДНИЙ ІМПОРТ ТА ЕКСПОРТ Гриняк Д., Болтянська Л.О.	53

МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ Бромірський Б., Завадських Г.М.	59
ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РИЗИК Гребельна Г., Тебенко В.М.	65
АМОРТИЗАЦІЙНІ ВІДРАХУВАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДТВОРЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І.	70
УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ «СТВОРЕННЯ САЙТУ КОМПАНІЇ» Лебедка А.А., Андрєєва Л.О.	76
ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА Самарська О.М	81
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ МАЛИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ Кузнецова К., Завадських Г.М.	85
АНАЛІЗ ПОРУШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ Хома А. Р.	90
МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПРОЕКТУ Лактіонов Є., Андрєєва Л.О.	93
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ Грицаєнко І.М., Грицаєнко Г.І.	96
ВИБІР СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Силечник М.	104

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ Казаков Є., Завадських Г.М.	108
МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ Андреева Л.О., Краснов Д.О.	113
ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УРЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ СПОРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ Локтева А.С	119
УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ СЛАБОАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ Сур А., Терещенко М.А.	123
ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ Живоглазова А., Завадських Г.М.	133
ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРІПЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА Грицаєнко М.І., Грицаєнко І.М.	138
ВПЛИВ РИНКУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЗЕМЛІ НА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Прус Ю.О., Болжеларська Т.О.	145
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА В ТОВ «ОТРАДА-АГРО» Федорець В., Педченко Г.П.	151

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Педченко Г.П., к.е.н., доцент

*Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного*

Педченко Е.П.

КЗ «Мелітопольський медичний фаховий коледж» ЗОР

Постановка проблеми. Глобалізація, технологічна та інформаційна революції, суттєві фінансові та екологічні зміни обумовили стрімке поширення нового економічного укладу, що характеризується використанням новітніх високопродуктивних та наукомістких виробництв, широким інноваційним розвитком, переходом на стратегії, що базуються на знаннях, реалізацією інформаційної, наукомісткої продукції, – економіки знань.

Проблема необхідності переходу до нового типу економічного середовища постає перед усіма країнами, зумовлюючи їх продукувати, використовувати, зберігати та поширювати нові знання, підвищувати їх рівень та якість, задля утримання власних позицій в умовах кризових явищ та гідного місця в умовах жорсткої конкуренції, процвітання та прискорення соціально-економічного зростання.

Економіка знань є складним і багатограним феноменом, який привертав і продовжує привертати увагу багатьох як вітчизняних, так і іноземних дослідників. Серед західних фахівців даній тематиці присвятили свої роботи Г. Беккер, Ф. Махлуп, У. Петті, А. Сміт, Р. Солоу, Е. Тоффлер, Т. Шульц та інші.

Серед вітчизняних науковців найбільший внесок в дослідження різних аспектів економіки знань внесли: Антонюк Л. Л., Березіна О. Ю., Геєць В. М., Грішнова О. А., Лібанова Є. М., Мочерна О. С., Насипайко Д. С., Сазонець І. Л., Сазонець О. М., Стрижак О. О., Хамініч С. Ю., Ястремська О. М. та інші. Проте, не дивлячись на зростаючу увагу як науковців, так і практиків усього світу до феномену економіки знань, дослідження в цьому руслі не можна на сьогодні вважати вичерпаними.

Під економікою знань ми розуміємо сферу виробництва товарів і послуг як сферу практичної реалізації людського інтелекту, де

домінуючим і пріоритетним ресурсом є знання, котрі стають новою актуальною основою конкурентоспроможної діяльності економічних суб'єктів у сучасному глобальному господарстві.

Відокремлення економіки знань від традиційної індустріальної економіки здійснюється на основі ресурсного підходу — знання та інформація набувають значення вирішального чинника-ресурсу сучасного виробництва і технологічного підходу — серед технологій починають панувати ті, що дозволяють швидко в аспекті реального часу обробляти інформацію, знання та передавати їх на великі відстані, тобто інформаційно-комунікаційні технології.

До економіки знань відносять перш за все наукомісткі та високотехнологічні галузі, які визначають - обличчя сучасної економіки і стають полем інтелектуально-розумової, аналітично-логічної діяльності людини, котра спирається на знаннєву, інноваційну та інформаційну складову, та забезпечує постійний пошук нового знання і швидке його впровадження у виробничий процес [3].

Вища школа відіграє величезну роль на шляху формування сучасної економіки знань. Університети як центри економічної думки за своїм характером безпосередньо пов'язані з розвитком продуктивних сил. Вони впродовж усієї своєї історії готували випускників з певним випередженням, підлаштовуючись в організації своєї діяльності до запитів суспільного розвитку. Зміни технологічних укладів прямо впливають на найбільш суттєві характеристики університету, знаходячи своє вираження в моделях організації функціонування університетів.

У відповідних дослідженнях склалося чотири основні моделі організації діяльності університетів:

1) Університети першого покоління є такими, що навчають, і становлять більшість з наявних у світі інститутів вищої освіти. Науково-дослідницька діяльність в таких університетах істотно обмежена або повністю відсутня. Значна частина університетів першого покоління надає освіту на рівні вищого професійного.

Отже, Університет 1.0 - це інститут суспільства, який реалізує функцію освіти, є ефективним в трансляції знань, розвитку талантів студентів, підготовці кадрів (орієнтованих на традиційні галузі економіки), здатний виступати в ролі соціального ліфта. Для подальшого розвитку університету 1.0 йому, перш за все, необхідно створити якісну дослідницьку базу, без якої університет не зможе забезпечити ефективність управління в нових, мінливих умовах.

2) Університети 2.0 вже мають у своєму розпорядженні науково-дослідницьку базу, серед викладачів є справжні вчені, а освіту тісно пов'язане з науковими дослідженнями. Це не просто «освітні установи», а дійсно університети як такі [2, С. 20].

Таким чином, Університет 2.0 – це інститут суспільства, який реалізує нарівні з освітньої, дослідницьку функцію, здатний до генерації нових знань за допомогою дослідницької діяльності і володіє компетенціями в якості центру консалтингового сервісу для ринкових гравців; виконує наукові дослідження на замовлення індустрії, а також створює технології під замовлення партнерів, не здатний керувати інтелектуальною власністю. здатний до комерціалізації знань в форматі НДДКР.

3) Концепція Університету 3.0 передбачає створення всередині університетів інтегрованого освітнього, наукового та підприємницького середовища для комерціалізації наукових розробок, а також спрямована на виконання завдань щодо підвищення якості та ефективності практико-орієнтованої підготовки фахівців.

Отже, Університет 3.0 – це інститут суспільства, який реалізує нарівні з освітньої та дослідницької функціями функцію трансферу технологій і доставки їх кінцевим користувачам. В ньому відбувається ефективний процес комерціалізації технології (в тому числі за рахунок відпрацьованої політики роботи з інтелектуальною власністю університету), розвинена підприємницька культура, створюються технологічні стартапи, на університет реєструються патенти (які далі можуть продаватися партнерам, або передаватися окремі права на основі ліцензійних договорів), університет вмє налагоджувати ефективний діалог з представниками бізнес-спільноти (оперативно реагує на запити щодо випуску нових фахівців, які відповідають очікуванням ринку, реалізує дослідження в областях, що цікавлять представників індустрії).

4) Модель Університету 4.0 має на увазі, що виш не тільки виконує освітні, наукові та комерційні завдання, але і служить свого роду центром для підприємств, громадських організацій, тощо.

Університет 4.0 – це інститут суспільства, який він здатний стати лідером розвитку високотехнологічних галузей та максимально ефективно виявляти функцію капіталізації власних знань.

В сучасному світі відбувається перехід до принципово нових процесів створення активів для споживачів. Ці процеси є послідовністю стадій створення продукту (товару, послуги) з новими функціональними властивостями для кінцевого споживача. І якщо в

університетських моделях до 3.0 провідна роль належала технічним університетам, то в моделі 4.0 змінюється економічна спрямованість університетської освіти.

При цьому слід підкреслити, що парадигма університетської моделі не суперечлива, оскільки в сучасній виробничо-економічній системі можуть одночасно функціонувати університети з різними моделями організації діяльності. Складність класифікації полягає в тому, що в даний час відсутні загальновизнані ознаки університетських моделей, що характеризують еволюцію моделей університету і відповідно їх стале класифікацію [1, С. 180].

Деякі з дослідників [4, 5] пропонують здійснювати класифікацію моделей університетів в залежності від значимості їх участі в створюваній доданій вартості особливого товару, що сформував і специфічний ринок - ринок робочої сили.

При такому підході, університет 1.0 створює мінімальну додану вартість, оскільки він реалізує функцію освіти, спрямовану в першу чергу на підготовку кадрів, орієнтованих на традиційні галузі економіки. При переході до кожної наступної моделі збільшується розмір новоствореної вартості.

Університет 2.0, крім створення освітнього продукту, виступає в якості консалтингового центру, збільшуючи свою вартість за рахунок надання консалтингових послуг, а Університети 3.0 та 4.0 як би додають вартість, створюючи нові результати інтелектуальної діяльності, організовуючи технологічні стартапи, реєструючи інтелектуальну власність, що також дозволяє істотно нарощувати вагомість університету на ринку.

Трансформація університетів в напрямку Університетів 4.0 благотворно позначається на рівні віддачі університетів в економічній і соціальній розвитку суспільства, що реалізовується за допомогою якості освіти, відповідності рівня випускників запитам ринку, проведення якісних і значущих суспільству досліджень, взаємодії з різними групами стейкхолдерів університету та обліку їх інтересів, конкурентоспроможності на міжнародному ринку освітніх послуг, формування стійких потоків доходів і меншої залежності від бюджетного фінансування.

Виявляється дана трансформація у цільовизначенні як процесі вибору однієї або декількох цілей з встановленням параметрів допустимих відхилень для управління процесом здійснення ідеї (формування стратегії розвитку університету, яка враховує підприємницькі цінності та нову соціальну значимість

університетів), у взаємодії з групами стейкхолдерів (в тому числі політика роботи з спільнотою випускників, активна взаємодія з бізнес-спільнотою), у включенні підприємницьких компетенцій в перелік знань і навичок, які формуються у студентів (в тому числі підтримка студентських активностей), в політиці трансферу знань і технологій (формування політики роботи з інтелектуальної власністю, підтримка академічного підприємництва, розвиток інноваційної екосистеми університету, підтримка активності зі створення стартапів), інтернаціоналізації університету (мобільність студентів і викладачів, формування міжнародних партнерств і проектів та ін.). [5, С. 5-6].

Висновки. Серед чинників, що зумовлюють трансформацію вишів в університети третього і четвертого покоління можна виділити наступні:

- університети змушені шукати альтернативні джерела фінансування;
- розвиток комерційної складової роботи університетів;
- глобалізація, відмова від принципу «регіональних монополій»;
- зміна форм організації науки (робота вчених в міждисциплінарних командах, що фокусуються на конкретних областях досліджень);
- необхідність забезпечення ефективності управління в нових, мінливих умовах;
- нагальна потреба у науково-орієнтованій освіті.

Ключовими завданнями на даному шляху є розвиток університетів в напрямку врахування тенденцій економіки знань, ефективна реалізація взаємодії вишів і бізнес-спільноти, включення інституту вищої освіти в процес розвитку талантів, трансформація університетів в центри регіональних та галузевих екосистем, фокусування на них інструментів і ресурсів кластерного й галузевого розвитку [6].

Ефективність господарювання та конкурентні переваги країн все більше визначаються застосуванням знань. Саме тому, формування результативного механізму активізації і підвищення ролі знань є ключовим завданням сучасної економіки. Тільки ефективна реалізація державою сукупності заходів щодо формування відповідних умов для подальшого зростання науково-освітнього та професійного потенціалу країни, розвитку підприємств-продуцентів високих технологій та нової інноваційної продукції, забезпечення інформаційної підтримки та легких,

зручних комунікацій, впровадження та безупинний розвиток програм результативної інноваційно-інвестиційної політики дозволить забезпечити сталий розвиток України, успішний перехід на засади економіки знань та можливе економічне лідерство.

Список використаних джерел.

1. Kozlouski V., Weidi Zhou. The paradigm of the University 4.0 concept: new dimension of higher education in the modern economy. *The balanced development of national economy under the conditions of modern World transformation*. Daugavpils: 2019. С 176 – 186.

2. Виссема Йохан. Университет третьего поколения: управление университетом в переходный период: пер. с англ. Москва : Сбербанк, 2016. 422 с.

3. Жарінова А.Г. Економіка знань: зміст та роль інтелекту людини в її формуванні *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*: зб. наук. праць. Київ, НАУ, 2010. Вип. 28. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_28/Jarinova.pdf (дата звернення: 15.05.2021):.

4. Козловский В.В., Соболенко И.А. «Университет 4.0»: обусловленность и характерные особенности. *ТехноОбраз 2019: Университет XXI века и его роль в опережающем развитии регионов*: сборник научных статей участников XII Междунар. науч. конф., Гродно, 14-15 марта 2019 г. Гродно, 2019. С.81-87.

5. Кузнецов Е. Б., Энговатова А. А. "Университеты 4.0": точки роста экономики знаний в России. *Инновации*, 2016. № 5. С.3-9.

6. Педченко Г.П. Сучасні аспекти формування інтелектуального трудового потенціалу аграрних підприємств. *X Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств»*. *Проблематика 2021: «Ефективність використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств»*: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, ЛНАУ, Дубляни, 2-4 червня 2021 р. / за ред. проф. Г.В. Черевка. Львів: Галицька видавнича спілка, 2021. С.88-90.